

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 5 • год. С • 12 март 2021 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ПРЕДИЗБОРНА ПЛАТФОРМА НА ПК „ТРАКИЯ“

Парламентарни избори 2021 г.

ПК „Тракия“ на предстоящите парламентарни избори ще подкрепя политики на законодателната и изпълнителната власт, които са свързани с възходящо икономическо и социално развитие на българската държава и общество. Тези политики ще бъдат свързани с активното приобщаване на тракийските българи за тяхната реализация. Защитата на интересите на тракийските българи като част от българския народ е в основата на дейността на най-старата патриотична обществена организация – Съюз на тракийските дружества в България, създадена преди 125 години с активното участие на националния герой Капитан Петко войвода.

Тракийските представители в Парламента ще отстояват следните приоритети:

- Приемането на закон за защита на интересите на тракийските бежанци и техните потомци. Държавата трябва да поеме ангажимент за справедливото

обезщетение на тракийските българи, пострадали по време на геноцида през 1913 г.

- Подкрепата на балканските страни за членство в ЕС не трябва да противоречи на българските национални интереси и на справедливото решаване на тракийския проблем.

- Инициативата „Балканите – зона свободна от ядрени оръжия“.

- България да не участва във въоръжени конфликти и да провежда

балансирана външна политика.

- Разработването на политики, водещи до ускорено икономическо и социално развитие на регионите, населени от тракийските българи.

- Всеобхватна и повсеместна борба с корупцията. От всички кандидати, издигани от ПК Тракия за изборни постове ще се изисква писмен ангажимент за недопускане на корупционни практики и конфликт на интереси.

- Последователна подкрепа за големите енергийни проекти, осигуряващи конкурентоспособността на българската икономика.

- Цялостна реформа на здравната система, при която в центъра се поставя човекът, а не пазара. Специално внимание към медицинските кадри, тяхната квалификация, труд и адекватно заплащане.

- Спешни и неотложни мерки за справяне с демографската криза. Мерки за стимулиране на раждането и отглеждането на деца. Преминаване към семейно подходящо облагане. Ускорено изграждане на детски градини.

- Патриотично възпитание чрез включване в учебните планове на часове, в които учениците да се запознават с героичната история на България, в т. ч. и с героите на Илинденско-Преображенското въстание и участието на тракийските българи в национално-освободителното движение.

(Платено съобщение)

Десислава Костова: Подкрепете промените! Подкрепете политиките, в чийто център сте Вие! Подкрепете справедливостта за тракийци! За да се чуе Вашият глас, гласувайте на 4 април с номер 4 в бюлетината и преференция 105!

ТЪЖНА ВЕСТ: ОТИДЕ СИ МИЛКА СПАСОВА

На 22 февруари ни напусна Милка Спасова. В съболезнователния адрес на СТДБ, подписан от нейния председател Красимир Преманов се казва: С присърбие и болка научихме вестта за смъртта на Милка Спасова – председател на ТД „Капитан Петко войвода“ в Карнобат. Безкористно и беззаветно предана на тракийската кауза, тя ще остане в сърцата ни и в летописа на тракийското движение с нейните прекрасни човешки качества, с примера, който

оставя за поколенията. Милка Спасова беше личност, уважавана и ценена заради своята честност, почтеност, принципност и борбен дух. Поклон пред светлата ѝ памет! Съболезнования на семейството и близките.

В съболезнованията на Тракийския женски съюз се казва: „Скъrbим за Милка Спасова, която ни напусна. Съхранила тракийската идея в сърцето си от малка, тя искаше да запали всички около себе си с тази идея. Неуморна и със завидна

енергия тя работеше, за да се помни историята на тракийските българи. Тя имаше мечта в гр. Карнобат да се открие паметник на Капитан Петко войвода. Сигурни сме, че тракийците от дружеството, което тя ръководеше, в идните години ще съумеят да превърнат нейната мечта в реалност. Изказваме наши искрени съболезнования на семейството ѝ. Поклон пред паметта на нашата Милка!“

Продължава на 2-а стр.

Войводата поет
Яни Попов –
младият
защитник
на Тракия

На стр. 3

На 3 март представители на Съюза на тракийските дружества в България положили венци и цветя пред паметниците на Царя Освободител и на българските опълченци в знак на признателност за освобождението на България от турско робство през 1878 г. На тази дата преди 143 години България зае своето място като държава на картата на Европа.

ГЕНЕРАЛЪТ ОТ РАЗУЗНАВАНЕТО ТОДОР БОЯДЖИЕВ:

Жените в разузнаването са най-опасният противник

ИНТЕРВЮ НА
МАРИЕЛА БАЛЕВА

Новата книга „Шпиони с нежни имена – жените в разузнаването“ (издателство „Атеа букс“) вече е на книжния пазар. Тя има отличителен белег – написана е в съавторство на ген. Тодор Бояджиев и големия руски писател-разузнавач полк. Михаил Любимов. Двамата разказват увлекателни истории за най-големите шпионки в света. Кои са те и как са го правели – за това разговаряме с ген. Бояджиев.

– **Генерал Бояджиев, вашата нова книга е изключително увлекателно четиво с истории от „артистичния“ живот на жени от разузнаванията на няколко страни. Как решихте да конструирате точно по този начин книгата като разменятте ролите си с руския писател Любимов – авторът става съавтор, а съавторът – автор?**

– Очевидно трябва да направя някои уточнения. Първо, с Михаил – Миша Любимов приятелството ни стартира преди повече от четири десетилетия. И първият ни контакт не бе по служебна линия. Запозна ни, на чаша български коняк в дома си в Москва Ким Филби – „Шпионинът на ХХ век“, според определението на Алън Дълес. 20 години по-късно, пред микрофон и камера, в един от московските паркове с Любимов водихме дълъг разговор на тема „Жените в живота на Ким Филби“. Ким вече бе преминал на вечна стража, но разговорът присъства в новата книга в самостоятелна глава. Сигурно тогава посяхм

семеето за едно още по-сериозно творческо сътрудничество.

– **А кога и къде си стиснахте ръцете да го реализирате в обща книга?**

– Това се случи на 24 юни 2014 г. пред чешмата в живописната местност „Качул“ в сърцето на Странджа, когато Михаил и съпругата му Татяна ни гостуваха в Граматиково. Затова и книгата започва със снимка на това ръкописно кане. Тъй като и двамата се отнасяме с уважение и респект към ролята на жените в трудната професия на разузнавача решихме „да прескочим стената“ и да предложим кратък поглед в двете посоки. А доколкото инициативата за този проект от самото начало беше моя, решихме, че писателският тандем ще бъде Тодор – Михаил.

– **В книгата ви участват известни имена, кажете нещо повече за тях, предговорът например, е написан от Андрей Безруков?**

– Ще избягам от подробен отговор по една проста причина. Преди няколко месеца с издателя „Атеа букс“ предложихме на българския читател една забележителна книга „Висш шпионаж“. Автор е съпругата на Андрей Безруков – Елена Вавилова, а двамата повече от 20 години са „американци“. В резултат на предателство, през 2010 г. са задържани, а по-късно са „разменени“ срещу пускането на Скрипал от руски затвор и преселването му в Англия.

Продължава на стр. 4

В ХАСКОВО БЕ ПОЧЕТЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛ НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Читалище „Тракия“ в Хасково отбеляза 20-годишнината от кончината на краеведа Борис Колев (1933–2001), оставил голям брой ценни изследвания за родния край. Съществена част сред тях са проучванията на жизнения път и делото на легендарния Капитан Петко войвода. В 1995 г. списание „Родознание/Genealogia“ публикува неговата статия „Родът на Капитан Петко войвода“. Резултат от търсенията му е съставената от него хронограма за живота и дейността на Капитан Петко Войвода, която днес се съхранява в Държавен архив – Хасково. На информация от тази хронограма бе базирана голямата изложба на Регионалната библиотека „Христо Смирненски“ в Хасково по случай 175-годишнината от рождението на Капитан Петко, която гостува в много градове у нас.

Под заглавие „За юначеството няма забрава“ през 1987 г. Колев публикува в хасковския литературен алманах „Юг“ спомени и разкази, съхранени във фамилната памет на Каракирковия род. Легенди за войводата излизат в книжка, издадена по-късно от фондация „Капитан Петко“. „Царят на Родопите, един

гигант по дух и сила“ е публикуваният във вестник „Шипка“ откъс от биографичен очерк. Колев публикува и записани от него в различни селища оригинални текстове на народни песни, възпяващи подвизите на тракийския герой и влезли по-късно в книги. Значими материали по тези теми той помества в сборници, в централни и регионални периодични издания.

В Държавния архив в Хасково се пазят ръкописи на научно съобщение на Колев за ятаци и съгледвачи на Капитан Петко, справка за защитническата дейност в района на Минерални бани, уточнения в родословието на националния герой и други материали. Известни са и изследванията на ревностния краевед за дейността на Васил Левски в Хасковския край, цитирани в различни издания. комитет Хасковлии помнят и макетите на възрожденски къщи, прецизно изработени от Борис

Борис Колев

Колев. Сред тях е и къщата на братята Георги и Михаил хаджи Иванчо-Минчеви в Хасково. Макетите са показвани на изложби в Хасково и региона. Тожй е и пещерняк – изследовател. Малцина знаят, че той е откривателят на некропола Хамбар кая.

„ЦАРИГРАДСКИ ВЕСТНИК“ ПРЕДИ 160 ГОДИНИ Е ПИСАЛ ЗА СВИЛЕНГРАД

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Интересна дописка публикува на 4 февруари 1859 г. „Цариградски вестник“, основан и редактиран от Иван Богоров. Новината е, че в Свиленград сгодените българи не бързали да се женят. За да понапълни кесията си обаче, Одринският епископ Хрисант ги принуждавал да побързат да застанат пред олтара.

Според общоприетите обичаи в онези времена младите трябвало да стоят сгодени най-много 6 месеца. Само в случай, че „момъкът се намира по търговия в други външни градове, времето до венчаването им може да се продължи до една година“. Сгодявките трябвало да са в присъствието на родителите и на свещеник, да стават в един ден, за да не се влиза в излишни разходи. Добре е да не бъде момчето по-малко от 20 години, а момичето – от 16, гласяли правилата.

В Мустафа паша (старото име на Свиленград) обаче ходел три години сгодени, и в това време годеникът отивал сегиз-тогиз при годеницата си. И този „лош обичай“ дал повод на епископа да ги притеснява да се женят, тъй като от всяка сватба той вземал такса 50 гроша.

Дописникът описва как останал да пренощува в Мустафа паша, но навсякъде се чували „крясания чело-вечески и пискания от гайди“, които показвали, че местните жители са „обладани от чрезмерна радост“. На сутринта станало ясно, че е дошла заповед за женитби и много сватби ставали по едно и също време. Една

сватба излизала най-малко три хиляди гроша. Хората, които нямали пари, разпродавали и воловете си, та да изпълнят владишката заповед. Надявали се годината да е добра за отглеждането на копринени пашкули, та да си покрият разносните.

Така в Мустафа паша, който имал 1500 къщи, от Рождество Христово до 30-ти януари станали сто сватби, твърди „Цариградски вестник“. Някои „человеци от мустафашанлийските села“ отишли в Одрин, та епископ Хрисант да им опрости да се женят другата зима. А той даже не ги пуснал да стъпят в митрополията. „Бедни, бедни българи, що ви е дошло на глава“, възкликва авторът на дописката.

„Цариградски вестник“ е първият и единствен български седмичник, който излиза в столицата на Османската империя всяка събота в продължение на почти 14 години. Той осведомявал своите читатели за новините от света, за събитията в империята и в българските земи. В подлистниците му нашите предци прочели и „Чудесите на Робинзон Крузо“ на Даниел Дефо.

А част от „горещите“ новини от Свиленград изглеждали така: кадията върши беззакония, докторът е шарлатанин, мор по дребния добитък, вълци изяждат петима, в махала Гебран се направи нова църква, гръцкият учител се преструва на нападател, овчар прави гайда от кожата на последното си козле... (СБЖ)

ФОТОСЕСИЯ ЗА ТРЕТИ МАРТ

ЧАВДАР ГЕОРГИЕВ

Трети март е сакрална дата, национален празник. На този ден всички паметници в България, свързани със събитията през 1878 г., се обсипват с венци и цветя. Човек отива да се поклони пред жертвите, саможертвата и подвига на героите, оставили костите си за осъществяване на националния идеал.

Актът на поклонение е индивидуален, тихо и смилено сваляме шапка, понякога коленичим, мълчим минута. Помним, не сме забравили, признателни сме и ще предадем на следващото поколение паметта за събитията, защото това е едно от нещата, което ни прави нация.

Трети март, около паметника на цар Освободител е мравуняк. Бърза един отлюспил се депутат, крачи вирнал брадичката, не вижда никого. Той е тук него да го видят, не той да гледа. След него в нишка го догонва домочадието му. Жената с грим, прическа, маникюр, всички в маркови дрехи на цена по-висока от тази на паметника. Подреждат се и се започва една фотосесия, едно местене в търсене на подходящо осветление и на правилния ракурс. И щрак, щрак. Накрая удовлетворени си тръгват към Мерцедеса. Едното дете хуква обратно да остави букета, забравило да го положи.

За секунди се разминават със следващия. Той кандидат-депутат, щастливо позициониран в партийна листа като гражданска квота. Предвидливо облечен, като плебса, сега възниква проблем, как да се открои сред електората. Има и дилема, кога да поднесе цветята си – като гражданин или като част от групата партийни кандидати. След кратко колебание взема Соломоново решение. Поднася букет като гражданин и се снима, поднася венец с групата – и пак се снима. Един вид двойна почит.

Шумна група едва дочаква колебаещия се да приключи и се подреждат като хористи пред паметника. Един пита: „Кой ще снима?“. Никой не иска. Всеки иска да бъде сниман. Всеки иска да е на червения килим. Накрая помолиха непознат от опашката да ги увековечи.

Гледам един пък сам се снима. Чепи се като плеймейтка за корица на списание. Видео прави и се опитва да влезе в кадър, даже звук записва, обяснява къде е, щото сигурно не е ясно. Питам го: „Извинявайте, Вие за Задушница, като отидете на гроба на родителите си, филмирате ли се?“. Той: „Не“. Аз: „А сега защо?“ Замълча, вероятно спомена на ум моите родители. Късно се усетих, че му развалих записа, ще трябва да прави нов.

Всичко това за около пет минути. Вероятно кадрите от деня, наредени един до друг, ще застелят като килим магистрала „Тракия“.

Наближават избори, прегледайте внимателно снимките!

ЕДНО СЪРЦЕ СПРЯ ДА БИЕ ЗА ТРАКИЙСКАТА КАУЗА

Продължение от 1-а стр.

СТЕФКА КОСТОВА

В ранната февруарска спря на 22 февруари т.г. спря да бие едно родолюбиво сърце, вярно на каузата на бежанците от Тракия! Отиде си Милка Петкова Спасова – председател на тракийското дружество „Капитан Петко войвода“ в град Карнобат. Родена на 22 януари 1939 г. в семейството на бежанци от с. Саткьой, Одринска Тракия, тя израства с разказите и любовта към тракийските си корени. Още от ранните си младежки години Милка се вълнува от проблемите на тракийските бежанци в родния си град, където получава образование си, работи, създава семейство и активно се включва в дейността на тракийското дру-

жество. Тя е сред карнобатските тракийци, които на 19 август 1958 г. присъстват на откриването на паметника на Петрова нива. Повече от 17 години е начело на Тракийското дружество, което и днес е едно от най-активните в страната. През всичките тези години няма национално събитие от календара на Съюза на Тракийските дружества в България, на което да не са присъствали карнобатските тракийци, организирани от своя председател. Като ръководител, тя умееше да общува и със своите връстници и да привлича в редиците на дружеството млади хора, потомци на тракийски бежанци. Не веднъж ученици от ОУ „Христо Ботев“ – Карнобат са участвали и печелили награди от национални конкурси, организирани от

и принос в Националното тракийско движение Милка Спасова бе наградена от Съюза на Тракийските дружества в България с най-високото отличие – златен медал „Капитан Петко Войвода“. То ѝ бе връчено от Красимир Премянов – председател на СТДБ, на 18 август 1918 г., по време на националния възпоменателен събор в историческата местност Петрова нива, по повод 115 години от Илинденско-Преображенското въстание. Милка Спасова посвети над 60 години от съзнателния си живот на активна дейност в името на тракийската кауза. За нея нямаше нерешими проблеми. Единствено не успя да реализира мечтата си да бъде издигнат в градския парк на Карнобат паметник на Капитан Петко Войвода – патрон на Тракийското дружество.

ЯНИ ПОПОВ – МЛАДИЯТ ЗАЩИТНИК НА ТРАКИЯ

В рубриката „Любопитно от областта“, иницизирана от областния управител на област Хасково д-р Стефка Здравкова, ви разказваме за войводата и поет Яни Попов, автор на химна на Странджа планина „Ясен месец веч изгрява“.

Яни Попов (Яни Попниколов Янев) е

роден на 27 септември 1876 г. в лозенградското село Карахадър (Източна Тракия, днес в Турция). Син е на видния

духовен деец и революционер Никола Бъчваров и Параскева Милева Докова. Детството си Яни Попов прекарва в родното си село, където учи до трети клас, след което заминава за една година

в Одрин, а по-късно две години учи ковачество в Чорлу.

В началото на 1893 г. войводата Лазар Маджаров, който добре познава Яни Попов, го посвещава в българското революционно дело и го заклева като работник на тайния революционен комитет в селото. През 1900 година обаче става провалът с отвличането за откуп на богатия доктор Константин Керемидчиолу, потомък на погръчени средногорски българи. След като откупът от 800 златни турски лири е получен, османската власт започва масови арести в Лозенградска и Бунархисарска околия. Поради опасността Яни Попов да бъде арестуван, той бяга в България и се установява в Бургас. Там, подпомогнат от други бегълци от Тракия, започва работа като кантонер по железопътната линия Бургас – Поморие. В този период е осъден задочно от Одринския военен съд на 101 години затвор.

Това обаче не спира младия защитник на Тракия и две години по-късно, през 1902 г., той се завръща нелегално по родните места с агитационната чета на Лазар Маджаров. Това всъщност е и началото на активната му дейност като комитета. В началото четата е водена от Маджаров, а по-късно е разделена на три части, като Яни Попов застава начело на едната и се заема с възстановяването на старите и изграждането на нови революционни комитети в полските села в Лозенградска и Бабаескийска околия.

На следващата година на Петрова нива се провежда събрание на Одринския революционен окръг на Вътрешната македоно-одринска революционна организация, където се взема решението за обявяването на

въстанието в Тракия. Именно там Яни Попов участва като делегат и е определен за войвода на полския участък на Лозенградския революционен район. На събранията става и първото бойно кръщение на четата на войводата. През последния ден

и погребан. Той е един от създателите и стожерите на тракийската организация, учредена за защита интересите на тракийските бежанци. Благодарение на нея през 1928 г. е проведен и първият възпоменателен събор на Петрова нива.

Яни Попов е автор на стихосбирката „Странджанска гусла“ (1905), издадена през 1909 г. като „Странджански жалби“. Стихосбирката е сборник от хайдушки и революционни песни, записани на местно наречие от Лозенградско, Малкотърновско и Бунархисарско. Във второто ѝ издание е поместен и пълният текст на неговия знаменит въстанически марш „Ясен месец“, който посвещава на Пано Ангелов и Никола Равашола, утвърдил се днес като химн на Странджа и тракийци.

Яни Попов умира в Ивайловград през 1954 г. Неговата памет се пази и почита от жителите на града и днес една от големите улици в Ивайловград носи неговото име, а в началото ѝ има барелеф на воеводата. През тази година се навършват 145 години от рождението на Яни Попов.

■ Войводата Яни Попов

на бунтовническото сборище турски аскер попада на секретните постове, но четите на Яни Попов и Дико Джеджев го отблъскват.

„През 1903 г. – разказва самият войвода в спомените си, – на 5 август стар стил, часът 4 сегашно време следобед (16 часа), аз обявих въстанието (Илинденско-Преображенското) в с. Каваклия, Лозенградско. Преди това изпратих във всички български села по един-двама четници да обявят въстанието заедно със смъртните дружини. В с. Ениджия наредих въстанието да се обяви с камбани. Така цялото поле под Лозенград – Бабаескийска пламна. Всичките телефонни и телеграфни линии бяха прекъснати. Четниците ми, въстаналите от народа и аз, се оттеглихме в Странджа планина. На върха Марковец, до с. Кула, бяхме посрещнати от Лазар Маджаров и другите чети.“

След потушаването на въстанието до Младотурската революция, Яни Попов действа с четата си из Странджа. През 1904 година войводата е делегат на Тракийския конгрес във Варна. Участва и в Балканските войни, като след Междусъюзническата, през 1913 година, се установява и живее в Ортакой (дн. Ивайловград), където е

■ Барелеф на Яни Попов в Ивайловград

■ Гробът на Яни Попов

„Ясен месец“

Ясен месец веч изгрява
над зелената гора.
в цяла Странджа роб запява
песен нова юнашка.

През потоци, реки, бърда,
нещо пълзи, застава
дал' е Юда самодива,
или луда гидия?

Не е Юда самодива,
нито върла гидия,
най- е чета от юнаци,
плашило за читащи.

Бързат, бързат да пристигнат
преди петли в Сърмашик,
да ги никой не угади
и ги подло предаде.

Пушка пукна, ек отекна
знак се даде за борба.
Бомби трещат, куриум пици –
цяла Странджа веч ечи.

Но шпионско око мръсно
откъде ги съзряло-
тоз час тръгва и отива
на враг чета предава.

Денят мина мирно, тихо,
дойде нощта ужасна-
аскер селото загради
и четата заварди...

Съмна веч над селото,
изток пламна във зора,
пушка пукна, ек отекна,
знак се даде за борба.
Юнаците са сал петима,
един срещу стотина...

Бомби трещат, куриум пици –
цяла Странджа веч ечи,
тиранинът е уплашен
от геройската борба.

Няма вече плахи роби,
има горди юнаци.
Гръм куриуми, гръм отново!
Скъпа кръв порой тече,
падат Пано, Равашола,
мрат народни синове.

О, Сърмашик, село славно
от юнашката борба!
О, Сърмашик, знаме ново
на тракийска свобода!

ГЕНЕРАЛЪТ ОТ РАЗУЗНАВАНЕТО ТОДОР БОЯДЖИЕВ:

ЖЕНИТЕ В ШПИОНАЖА СА
НАЙ-ОПАСНИЯТ ПРОТИВНИК

Продължава от 1-а стр.

– Същият Скрипал – Сергей Скрипал от историята с „Новичока“, нали?

– Да, точно същият Скрипал. Очевидно Холивуд нямаше как да пропусне появилият се шанс. На 30 януари 2013 г. в САЩ бе излъчена първата пилотна серия на сериала „АМЕРИКАНЦИТЕ“. Последваха я общо 74 серии, задържаха вниманието на зрителите шест години. Няма да правя анализ на тази холивудска сага в това интервю, но ето какво казва за нея Елена Вавилова – „прототип“ на героинята: „Много малко от телевизионния сериал има сериозна прилика с реалността. След като гледах „Американците“, си помислих: това не е истинската работа и това не се прави така... Ако един ден се появиш и направиш нещо като Джеймс Бонд, това е краят и ти си свършил. Няма да можеш да издържиш по-дълго и да живееш, и да действаш по този начин. Хората смятат, че животът ни е винаги на ръба, но всъщност по-голямата част е много рутинна и скучна.“ Професор Безруков и Елена са представители на новото поколение в руското разузнаване, но и двамата вече едно десетилетие са от резерва и имат нови граждански професии. Андрей сега е един от известните руски международни политически анализатори и освен предговора към книгата, присъства в нея с изключително интересно интервю. Елена също е една от героините в новата ми книга.

– Шпионите с нежни имена са страхотни жени, вие пишете с голямо уважение и любов за тях. Кои са най-големите трудности, през които трябва да преминат жените разузнавачи? Започвате от историите на Мата Хари и стигате до съвременните жени на тихия фронт...

– Ще ви отговоря цитирайки „Човекът без лице“ – доайенът на източните разузнавания ген. Маркус Волф, с думите му, отново пред камера, в разговора ни състоял се през юни 1995 г. „Мога да говоря за ролята на жените в разузнаването с най-хубави думи. Не заради това че, както се смята на Запад, могат да съблазняват и да привлекат към сътрудничество или да създават компрометиращи материал, а защото, когато жените застанат на определен път, те може би са по-верни и изпълняват своите задължения и в най-дребни детайли. И както в обикновения живот, ако работи двойка, на жените се възлагат двойни, а може би и повече отговорности, изключителни натоварвания във физическо и психическо отношение. В случай на провал и арест, трябва да ви кажа, че жените са по-устойчиви и издръжливи. Моят личен опит говори, че на жените можеш повече да се довериш.“ А още по-конкретен отговор за най-големите трудности пред жените разузнавачи ще откриете в разказа на самата Елена Вавилова в новата ни книга.

– „Нежният“ пол отдавна е еманципиран и по нищо не отстъпва на „силния“ в тази професия. Фактът, че две от най-големите разузнавателни служби – английската и американската, бяха ръководени от Стела Римингтън – шеф на МИ 5, и Джина Хаспел – директор на ЦРУ, са доказателство за това. Това част от настъпателния феминизъм ли е, част от играта ли е или пък тяхна заслуга?

– Нещата следват своя нормален ход. Обществото се развива. Особено показателна в това отношение е „изповедта“ на Стела Римингтън, чийто разказ в новата книга отговаря на моите четири въпроса от първата ми книга – „Разузнаването“, издадена още през 2000 г. – Как възлязхте; Какво правихте; Как

Михаил Любимов и Тодор Бояджиев

излязохте от разузнаването и Какво правите сега? Доколкото споменавате и Джина Хаспел, първата и засега последна директорка на американското разузнаване – ЦРУ, новият 46-ти американски президент Джо Байдън я смени с дългогодишния дипломат от кариерата и бивш посланик в Москва Уилям Бърнс, но постави над него, като директор на Националното разузнаване, агенцията обединява всички 17 американски разузнавателни институции в една общност – Аврил Хейнс, първата жена на този пост. А тя е била и първата жена, зам.-директор на ЦРУ при президента Обама. Да не говорим, че тя има нещо „общо“ с руския президент Владимир Путин не само в зоната на разузнаването. Аврил също е и майстор в самбото.

– Като човек бил в разузнаването, сигурно вече имате информация за новия шеф на ЦРУ?

– Личността на новия директор на ЦРУ има интересно отношение към България. Може би все още не знаете факта, че посланик Н. Пр. Херо Мустафа дълги години е била личен помощник на дипломата Уилям Бърнс. Очевидно ролята на резидентурата на ЦРУ в София ще се вдигне на още по-високо ниво.

– Колко процента от западните служби са жени и колко процента са при нас?

– Не бих могъл да говоря в точни проценти, но със сигурност при повечето от новите ни партньори съществува здравословен баланс и то не само в изпълнителските, но и на ръководните нива. Как е при нас в момента не знам. Вече повече от три десетилетия съм извън службите. Но в изложението на Стела Римингтън има един интересен епизод. На тържествена вечеря с български професионалисти, приети за разузнавателна подготовка в ръководената от нея институция, тя вдигнала тост с пожелание в хода на демократизирането на тези служби, и в България дама да поеме ръководството им. „Изненадали“ я киселите физиономии и леденото мълчание, с които присъстващите приели шеговития ѝ тост.

– В книгата има специална глава, озаглавена „Влиянието на оргазмите върху политиката“ – как влияят те, могат ли да разместват сериозно пластове?

– Може да звучи и пресилено, но оргазмите, независимо дали са свързани с шпионажа или са само върхов елемент в секса, могат да се превърнат в политически тайфун. Да припомним ли, че не толкова отдавна подобно изживяване с г-ца Моника Люински почти доведе до импийчмънт на 42-рия американски президент Клинтън. В нашата книга, моят съавтор успешно напомня случай, в който участници бяха английският министър на отбраната Профумо, помощникът на руското военноморско аташе в Лондон и „пеперудката“ Келер, едно-

временно любовница на двамата. Резултатът беше, че падна английското правителство.

– Съвместната работа на двойка – мъж и жена, в чужбина е много трудно нещо. Жените, които са символ на домашното огнище, предпочитат да създадат семейство... Вие със своята съпруга Радка сигурно сте наясно за всички трудности. Имали ли сте приятелство с такива двойки нелегали?

– И друг път съм казвал, че съдбата беше щедра към мен, особено с много професионални контакти. Без да изреждам, ще спомена Лариса и Вадим, „Жанна“ и „Сет“, Елизабет Макинтош, „Ирен“, а напоследък и Елена Вавилова и Андрей Безруков. За всички тях пиша в „Шпиони с нежни имена“. И мога да продължа да изреждам, но ще го оставя за някоя следваща книга...

– Сега на мода са хората с различна полова ориентация. Има ли известен случай с някой такъв, който да разкажете?

– Слава Богу, в моята професионална кариера не съм попадал на такъв случай. Едва ли щях да се справа. По това време бях с „консервативно“ мислене по тази тема. Но ще цитирам една оценка на млад оперативен работник след срещата му с нов контакт. Практиката беше в този тип справки да има и извод и оценка на оперативния работник. И неговото заключение за новата му връзка беше: „От общото му поведение може да се направи извод, че или е подстава на местното контраразузнаване, или е педераст“. А в частта на моя съавтор Любимов в книгата става дума за френския дворянин Шевалие Шарл д'Еон, който преоблечен като жена, прониква в двореца на руската императрица. Какво точно е разузнавал там не се знае, но се оказва, че е трансгендър, който така се измъчил между дамите на Елизавета Петровна, че като се прибрал у дома станал мадмоазел и бил(а) погребан(а) девствен. Амин!

– Любимката на Хитлер – Олга Чехова, българките Кръстана Янева – член на „Червеният оркестър“, и „Ирен“, руските разузнавачки Лариса и „Жанна“, изключителната ни съвременничка Елена Вавилова и още са част от вашите героини. Не знаем много за тях, но пък вие дръпвате завесата...

– Леко я „придърпвам“. Както казва моят съавтор, когато пише за испанката Африка де Лас Ерос Гавалан – Патрия, „всички тайни от нейната работа ще станат известни след около 100 години“. А сигурно има и много неща, които ще останат „забравени“ и скрити още по-дълго. Все пак да не забравяме, че в сферата на разузнаването и шпионажа, като правило, известни стават „провалилите се“ и „предадените“. Най-успешните, най-големите, остават неизвестни!

– Похищението на документите на американците за атомната бомба, осигурило ядрения паритет между САЩ и СССР, става с решаващата роля на жени. Кои са тези шпионки, които предотвратяват войната?

– За повечето от тях става дума в книгата: Елизавета Зарубина, Маргарита Коньонкова,

Лона Коен, Етел Розенберг... Първите две – Лиза и Маргарита са имали връзка с Алберт Айнщайн. И да не ви се вярва, но Алберт Айнщайн свири за Зарубина (в книгата имам снимка). Елегантна и красива жена, с изключителния си интелект и чар тя привлича хората като магнит. Утвърдила се като един от най-добрите вербовчици на руското разузнаване, тя поддържа връзка с повече от 20 агенти в САЩ. Някои от тях са в близкото обкръжение на Айнщайн и Опенхаймер и са в сърцевината на съветския ядрен шпионаж. Под псевдонима „Лукас“ Коньонкова прекарва половината си живот в САЩ. Имайки ярък външен вид и проникателен ум, Маргарита печели вниманието на Алберт Айнщайн и именно той ѝ помага да се сприятелва със създателите на атомната бомба.

– Историите са безкрай, читателите ще могат да се запознаят с тях в книгата. Но накрая – като жена, тайно се надявам да признаете, че жените сме по-добри в тази професия. Макар и да се шегувам, но ще потвърдите ли това, генерале?

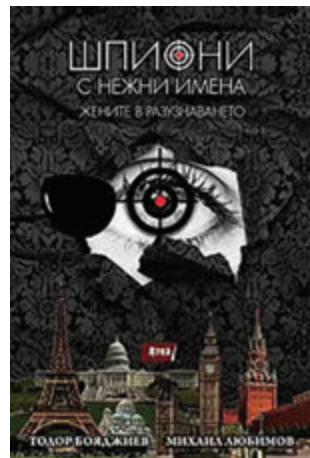
– Няма какво да признавам, това просто си е факт. И не е мое „частно“ заключение. Ще си позволя да цитирам друг голям професионалист, ген. Николай Сергеевич Леонов – „Жената в разузнаването е не само най-дисциплинираният, но бих казал и облагородяващ елемент. Защото едно нещо е чисто мъжката среда, както ние казваме, направо в окопите, където понякога може да понамисва и на войнишка партенка, друго нещо е присъствието на жена – това облагородява. Тогава и мъжете работят два пъти по-ефективно и предадо, отколкото в един обикновен традиционен

колектив.“ А ако трябва все пак „да признавам“ нещо, наистина мисля, че жените „извоюваха“ своята еманципация в тази несправедливо приемана за „мъжка“ професия и наравно със „силния“ пол, а твърде често и по-добре от него се трудят в различните направления на това поприще.

– Ще развенчаем ли мита, битуваш още от Мата Хари и Жозефина Бейкър, че всички шпионки са развратници?

– За жените в разузнаването се е наложила представата за красавици прелъстителки пред чийто чар, тайнственост и мистериозност не издържат носителите на военни и държавни секрети. Това обаче е само външната обвивка. В контраразузнаването обожават да използват проститутки най-вече за компромати, не толкова за получаване на информация. Те обаче не са само тръпка, стръв, проститутката не е само червейчето на стръвта. Като в живота и в реда на нещата, при шпионките понякога се появява изневидалица любов, истинска любов... Така че, жените в разузнаването са ту зъл демон, ту добър ангел, или пък, както Любимов ги нарича – изчадия на Ада или ангели на мира. Жените със сигурност са най-опасният противник.

Тодор Бояджиев (1939 г.) е генерал-майор от ДС. Работи 13 години в Научно-техническото разузнаване. Бил е зам.-началник на ПГУ, зам.-търговски представител на България в САЩ и пълномощен министър в мисията на ООН в Ню Йорк. През 1990 г. е първи главен секретар на МВР. Депутат във ВНС и 39-ото НС. Оглавява „Български евроатлантически разузнавателен форум“. Автор е на множество книги, зам.-председател е на Съюза на тракийските дружества в България. (в„Труд“)

ТРАКИЙЦИ ПОЧЕТОХА ПАМЕТТА НА ВАСИЛ ЛЕВСКИ

148 години от обесването на Апостола на свободата

На 18 февруари 2021 г. се навършиха 148 години от обесването на Васил Иванов Кунчев – Левски (18 юли 1837 – 18 февруари 1873), български революционер, основател на Вътрешната революционна организация, председател на Българския революционен централен комитет и идеолог на национално-освободителното движение. Известен като Апостол на свободата, заради разработването на стратегия за освобождението на България от османско владичество, той мечтае за чиста и свята република, в която всички да имат

равни права, независимо от етническата си и религиозна принадлежност.

Левски е национален символ, чиито живот и дело се открояват по начин, присъщ на гений, за когото свободата и любовта към българския народ и Отечеството стоят над всичко. В този смисъл той ни завеща урок по национално достойнство, който трябва да научим!

Животът и делото на големия български революционер са вдъхновявали тракийци в борбите им за национално освобождение.

Техните потнци, обединени в Съюз на тракийските дружества в България, днес почетоха паметта му в цялата страна.

В столицата пред паметника на Апостола цветя положили председателят на СТДБ Красимир Премиянов, Краснодар Беломорски-зам-председател на ЦР на СТДБ, чл. кор. проф. Васил. Проданов – директор на ТНИ, Стефан Начев – главен секретар на Съюза, членовете на Върховния комитет Мария Божкова, Величко Пачилов, Чавдар Георгиев, а така също Ваня Стоилова и Зорница Радонова.

ВРЕМЕТО-НАШЕ Е!

Февруарският вятър оставя ми спомени – силно болезнени, ярки, оголени. Вятърът носи заветните думи:

„Времето в нас е и ние сме във времето“.
Сякаш догонваме тези послания:
Времето-спомен е.
Времето-дело е.
Времето-дирия е и вдъхновение.
Граници няма в това безвремие.
Времето-подвиг е!
Времето-вечно е!
Мое и твоє е...
и на Левски е!

Ева Караиванова,
ученичка, СУ „Васил Левски“ - Карлово

БОЖЕ ГОСПОДИ, МОЖЕ ЛИ ТАКА?

ПРОФ. Д-Р ПАВЕЛ ВАСИЛЕВ ДЕМИРОВ

Оказа се, че за празника национален – 3 март, може да се говори какво ли не и то от оратори мастити от българския елит. Елит, елит, ама да кажеш, че на Шипка е имало само храбри български опълченци, обърнали хода на войната. Имало е и тук там някой руски войник с униформа антична, за да не е без хич. Излиза, че ние сме спасили руската армия от унищожение. Това онагледиха и нашите родолюбиви сдружения в пресъздаването на събитията от войната. Новото време дава свобода на словото и свобода на мислите, но все пак във всичко трябва да има мярка. С историята не бива да се подиграваме и още по-малко да залитаме в посоката на неблагоприятни деца и родственици.

Да, битката при Шипка е много важна, но на 3 март празнуваме не тази битка, а нашето освобождение. Освобождение, настъпило в резултат на провежданата в продължение на повече от две години Руско-турска война и тази война е освободителна за страната ни и то от руските войски и техните съюзници от турско робство. Ще вметна само, че повсеместно се говори, че сме били под османско владение, а как войната

се оказва руско-турска, а не руско-османска. Както се казва в детските филми, „майтап бе Уйли“, нали така. Наистина за майтап станавме ние, българите, ама както и да е „купон да има“. Купон, купон, ама историята не е купон, с историята майтап не бива. Децата трябва да знаят за кланетата в Батак, Клисурса, Пещера, Перушица и други български села и градове, извършени от турците, а не от османците. Османци, османци, ама през всичките пет века, все османци ли са ни владеели. Не е ли имало и други владетели освен османци, за този дълъг пет вековен период от време. Робството и войните се водят не от владетелите, а от народите, които се ръководят от моментните владетели.

Срамът, българинът неблагодарен, още пет века робство са ти малко, за да оцениш какво значи освобождение и то от игото отоманско.

Няма да се учудя, ако на следващият национален празник 3 март се окаже, че Турция е освободила България от руско владичество. Всичко се очаква в сегашно време и от сегашните продажни писачи. В името на парите всичко може. О, неразумни юрде, защо се срамуваш да изречеш, кой е освободителят и кой е поробителят. Боже господи, докога ще се кланяме на феса, може ли така? Толкова ли ни

е нужен този фес. Трети март е национален празник на нашето освобождение от турско робство и не виждам нищо лошо да се каже на висок глас и всички да го знаят. Той е наш празник национален, но той е и празник на всички славяни и християни. Тази война е началото на края на турско-владичество на Балканите. Това е историята, това са фактите и няма нищо страшно да се каже всичко това. Робство и владичество е имало навсякъде по света. Нашето е част от общото. Въпросът е как да живеем сега и за в бъдеще на Балканите при тези факти от историята. Как да живеем съвместно с нашите съседи. Много просто, казваме истината за Батак и Перушица, казваме истината за въстанията, за войните и битките хайдушки срещу турските поробители. Оттук нататък мислите хора и мъдреците ще кажат, дайте да видим какви поуки да си направим, така че и турци и българи да живеем в мир, като велики народи. Да признаем правото на съществуване и на Турция и на България, както и на останалите наши съседи на Балканите.

Както се казва нищо лошо, само трябва да се приземим, да общуваме помежду си, както се прави от сегашното ни правителство. Да общуваме,

да разговаряме, но и да се чуваме, това е правилният път. Другото е война, а от войната по-лошо нещо няма на света. На българския и турския народ война не им е необходима. Войните са в интерес на моментните владетели, моментните управници и ако интересите на народа и владетелите не съвпадат, то някой трябва да си отиде. Обикновено народите са вечни, а владетелите са временни.

Добрият тон и доброто поведение изискват да кажем: живеете в мир съседни народи, уважавайте правото на всички да съществуват и то свободно, по своя воля в своите страни, защото всички сме хора на този свят. И не забравяйте, че Трети март е национален, но и християнски празник, празник на всички славяни и християни. Амин. Да се помолим смирено за спокойствието и съществуването на българския и турския народ.

Да се помолим за благоденствието на всички народи на Балканите и за запазването на християнските ценности по целия свят. Християнските ценности са гаранция за запазването на света от войни и от унищожение.

Завършвайки, ще отправя следните две послания на Баба Ванга към българските управници: „...не се карайте с Русия...“, „...работете за единен български народ“.

Февруари 2021 г.

125 ГОДИНИ ОРГАНИЗИРАНО ТРАКИЙСКО ДВИЖЕНИЕ С ИМЕТО НА КАПИТАНИНА

(Продължение от предишния брой)

Тракийско младежко дружество „Стайко войвода“

На 30.10.2002 г. към тракийското дружество „Капитан Петко войвода“ е създадено тракийско младежко дружество „Стайко войвода“ – Димитровград с председател Десислава Костова. Това дружество за много кратко време става водещо сред младежките дружества в страната, което обстоятелство е отразено в доклада на председателя на СТДБ Костадин Карамитрев, изнесен на конгреса на СТДБ в Бургас през 2006 г. Представители от дружеството присъстват на откриването на паметника на Капитан Петко войвода на 02.12.2004 г. в Рим. Младежкото дружество има свои секции в с. Добрич и с. Каснаково.

Представители на това дружество участват в проведените в Кърджали семинари на тема: „Тракийската организация в условията на ЕС“. В края на юли младежкото дружество „Стайко войвода“ имаше засилено присъствие на похода „По стъпките на Капитан Петко войвода“, в Средните Родопи, заедно с младежкото дружество в Стара Загора. Незабравими спомени оставя впечатлението, което най-будните младежи-тракийци правят на местните хора, които с интерес слушат словата пред паметниците. Те с интерес наблюдават внушителното шествие, естествено, украсено от тракийски знамена. Младежите и от двете дружества отиват със собствени средства, по собствено желание и въпреки ангажиментите си, които през този сезон никак не са малко. По време на похода обогатиха знанията си за дейността на Капитана в Средните Родопи, запознаха се с интересни хора и разбира се, се забавляваха.

В дружеството „Стайко войвода“ съществува комисия за работа с децата. Правят се беседи за вредата от наркотиците, за престъпността сред младежите, оказано е съдействие по проблем на учебен материал. През 2006 г. по инициатива на младежкото дружество и ПГЕЕ „Капитан Петко войвода“ се провеждат два открити урока: „Живот и дейност на Капитан Петко войвода“ и „Тракия – минало, настояще и бъдеще“. Проведен е конкурс за есе на тема: „Тракийската организация в условията на ЕС“. Наградата е посещение на Илиева нива.

В началото на 2007 г., отчетното събрание на дружеството е проведено в Исторически музей в Димитровград. Организирана е и кръгла маса.

На 17.03.2007 г. в Димитровград се провежда НС на ТМСБ. Приета е националната програма за дейността на ТМСБ за 2007 г., в която като национално мероприятие заляга честването на 5-годишнината от създаването на ТМД „Стайко Войвода“ – Димитровград. Присъстват

делегати от цялата страна, младежи от дружествата в Русе, Варна, Хасково, Кърджали, Стара Загора. Заседанието се провежда в общинската зала „Гросето“ в Димитровград. Посетен бе паметникът на Капитан Петко войвода в града и Градският исторически музей.

На 21–22.07.2007 г. се провежда вторият национален младежки поход „По стъпките на Капитан Петко Войвода“, в Средните Родопи, организиран от зам.председателя на ТД „Одринска Епопея“ – Стара Загора и член на ВИК на СТДБ Иван Желязков. Доклади в Чепеларе и с. Славейно изнася председателят на дружество „Стайко войвода“ Десислава Костова. Младежите от града участват и в организирана дискусия на тема „Необходимост от тракийската организация и присъствието и в съвременното на 21 век.“

На 13–14.10.2007 г. младежите от Димитровград вземат участие в националните тържества по повод 10 години от възстановяване на ТМСБ, които се провеждат в гр. Русе. Там димитровградските тракийци поднасят уникален подарък „История на ТМСБ и за ТМСБ в картини през погледа на ТМД „Стайко войвода“.

На 10.11.2007 г. тържествено е отпразнувана 5-годишнината от създаването на младежката тракийска организация в Димитровград. На честването присъства председателят на ТМСБ Димитър Иванов, гости от дружествата във Варна, Русе, Кърджали, София, Хасково, приятели от Стара Загора и Хришени. Домакините получават уникални подаръци. Самите те поднасят на гостите си календар за 2008 г. с отбелязани по-важните дати от тракийската история и моменти от живота на дружеството. Незабравим спомен за гостите оставя посещението на Планетариума в Димитровград, който е най-старият

▪ Първи март в младежкото дружество

Младежкото тракийско дружество „Стайко войвода“ – Димитровград е категорично доказателство за това, че тракийската кауза е сред приоритетите на младежите, че те имат потребност да опознаят миналото, за да прозрат бъдещето.

Тракийската организация не е организация на миналото. Обществото има нужда от подобни надпартийни, патриотични формации. Чрез тяхното съществуване се пази жива историческа памет, а това е повод за по-добро самочувствие на нацията ни в новото хилядолетие.

След 2008 г. тракийското дружество „Капитан Петко войвода“ в Димитровград продължава дейността си под председателството на Тодор Петков Каваков. Макар и малко по численост, дружеството участва във всички национални мероприятия, включително в националното шествие през 2016 г. в София.

През същата година по инициатива на дружеството е събрана подписка и е внесено искане до Общински съвет за именуване на парк на името на Капитан Петко войвода. Паркът, в който е поставен паметникът на патрона на дружеството оттогава носи неговото име.

На 7.06.2017 г. младежите от

дружество „Стайко войвода“ – Димитровград правят нещо изключително иновативно. За първи път в историята на тракийската организация, в районен съд в Димитровград с личната подкрепа на неговия председател Иван Маринов, учениците от гимназия „Проф. д-р. Асен Златаров“ подготвиха и представиха в съдебната зала симулиран процес по Ангорския договор. Темата е дължимите обезщетения на България от Р. Турция по Ангорски договор. Идеята възниква след проведен урок по история за Балканските войни и последиците за България. След прочетен материал в интернет за Илиева нива и подписаните международни съглашения след 1913 г., децата се обръщат за съдействие към своите учители, които ги насочват към тракийското дружество в града. Там научават, че СТДБ работи усилено за осъществяването на претенциите на България по Ангорския договор и решават сами да организират ученически процес по темата. Децата пресъздават своята позиция относно как би следвало да протече едно подобно дело в международния съд в Хага, влизайки в ролята на истински съдии, адвокати, експерти и свидетели. Разгледана е претенцията на българската държава срещу Турция, която е уважена в пълния размер. Според решението на децата, Турция следва незабавно да плати на Р. Бълга-

рия обезщетения в общ размер на 50 млрд. щатски долари, ведно с лихвите и разноски. Също така съдиите разпоредиха, че извършеното над мирното българско население през 1913 г. представлява геноцид и турската държава следва да се извини официално на България. Много задълбочено, като истински юристи децата обследваха и възраженията, че Ангорският договор е отменен и не е приложим, като отхвърлиха и тези аргументи. Децата получиха поздравителен адрес от председателя на Адвокатска колегия в Хасково Веска Запрянова. Участниците успяха да пресъздадат обстановката на един истински съдебен процес. Радващото е че децата сами, въпреки че темата е много трудна дори за опитни юристи-специалисти по международно право издиряха източниците. Прочели са доводи за и против, запознаха се с редица международни договори и източници, както и със справки в интернет за изоставените имоти и тяхната стойност. Така че те като истински изследователи вложиха много труд, който за нас-възрастните означава само едно: Децата ни имат будна гражданска съвест, те са информирани, новатори и ние – възрастните следва да се учим от тях. Накрая участниците получиха сертификат за отлично представяне в инициативата. Най-важно от всичко обаче беше, че децата се забавляваха и научиха много нови неща – за историята, за международното право, за съдебния процес, както и за тракийската кауза.

В началото на 2018 г. отново децата от ПГ „Проф. д-р Асен Златаров“ по повод Деня на Тракия издирват и пресъздават факти за живота и дейността на малко известни тракийски войводи като мултимедийна презентация. Инициативата е осъществена в Историческия музей в Димитровград. През март 2018 г. по покана на евродепутата Петър Курумбашев и със съдействието на председателя на СТДБ, млади тракийци от Димитровград, сред които и председателят на „Стайко войвода“ посетиха Европарламента в Брюксел. Симулиран процес по Ангорския договор учениците направиха и в районния съд в Харманли.

През 2019 г. в Димитровград по повод 95-годишнината на Тракийския младежки съюз в България при СТДБ се проведе кръгла маса на тема „Тракийската организация-реалност и перспективи“. Присъстваха младежи от цялата страна. На тази кръгла маса Тихомир Славов рецитира текста на химна на Тракийския младежки съюз в България от 1937 г. Председателят на СТДБ Красимир Премянов връчи на младежите-тракийци юбилеен плакет „120 години организирано тракийско движение“.

С много усилия младежите-тракийци от ТМСБ при СТДБ успяха да възстановят изгубеното си знаме. Самите те издиряха снимки и описания на оригиналното знаме от 1924 г. На 20.04.2019 г. в Димитровград председателят на тракийското дружество „Родопи“ в Асеновград Ели Воденичарова подари на младежкия съюз новото знаме, ушито по първообраза от 1924 г.

Историята продължава...

в страната. Може би най-интересна от всичко е торгата, която изобразява момент от младежко тракийско мероприятие тракийското знаме и девиза на тракийци – „Не забравяйте, но не отмъщавайте!“

ХАСКОВСКИТЕ ТРАКИЙЦИ ДАРИХА КНИГИ НА ЧИТАЛИЩЕТО В С. ОРЛОВО

В навечерието на Деня на самодееца хасковското читалище „Тракия-2008“ дари компютър и художествена литература на читалище „Васил Левски“ в село Орлово, община Хасково. Секретарят на читалището Анета Георгиева поздрави всички, които отдават време и сили и упорито работят за запазване на българските традиции, култура и дух. Дарението, което ще увеличи библиотечния фонд в Орлово, е прието с благодарност от секретаря на читалището Динко Кичуков. „Тракия-2008“ ще дари книги, включително на тракийска тематика, и на други читалища, които тази година честват годишнина от своето основаване. Книгите от български и чуждестранни автори са събрани по време на голямата кампания, организирана в края на миналата година от читалището и тракийското дружество „Георги Сапунаров“. Тя бе подкрепена от културни институции и граждани, сред които и местни автори.

ФИЛИАЛЪТ НА ТНИ ВЪВ ВАРНА – НА ДВЕ ГОДИНИ

На 26 февруари 2021 г., нашето за-
дружно семейство на Тракийски на-
учен институт, филиал Варна, навършва
2 години!

Благодаря на всички за усилията и
неуморната работа през тези 24 месеца!

Радвам се, че съм част от този екип!

С пожелание за още повече творче-
ски успехи!

ЧЕСТИТ РОЖДЕН ДЕН!!

Симеон Кулиш, научен секретар на
ТНИ-Варна

ПЕВЕЦЪТ ФИЛИП СИНАПОВ – НА ПРАЗНИКА НА БАБА МАРТА

На снимката Филип Синапов –
вече порасналото „дете чудо“ от
Родопите, празнува Баба Марта.
Той е роден в Момчилград на 3
ноември 1997 г. Израства в музи-
кален род, в който всички пеят.
Още от четиригодишен Филип е
на сцената. А прозвището „дете
чудо“, получава на Роженския
събор през 2001 г. от музикални
критици, тъй като бил най-малкият
изпълнител. Днес, вече на 22 го-
дини, с една книга, с фолклорен
албум и с множество записани
познати и непознати песни, той
ни потопява в магията на фолк-
лора и разкрива световите, които са
пред очите, в сърцето и на устните
му. Завършва Националното учил-
ще за музикални изкуство в Широка
лъка, а през 2020 г. и Академията за
музикално, танцово и изобразително

изкуство „Проф. Асен Диамандиев“
в Пловдив – специалност „Изпълни-
телско изкуство – народно пеене“ и
„Музикална педагогика“. През 2014
г. той записва десетки песни в Бъл-
гарското национално радио. Освен,

че е изпълнител, Филип издирва и
записва автентичен фолклор от Ро-
допския край. През 2019 г. на пазара
излиза дебютният му албум „Песенна
шевица“. Написва и първата си книга
„Село Гърнати – кътче от рая“,
която е цялостна монография за
историята, бита, фолклора, тра-
дициите и диалекта на селото.
През 2020 г. издава фолклорен
сборник, включващ традицион-
ни народни песни с клавири
съпроводи за женски и мъжки
глас, носещ името „Пиленце,
пъстро славеиче, пееш ли, пиле,
плачеш ли... За заслуги в об-
ластта на фолклористиката и
множество теренни проучвания
получава научна степен. Прите-
жава баритонов глас, с топъл и
мек тембър. Изпълнява песни от
родопската, тракийската и пиринска-
та фолклорни области. Последова-
тел е на предимно традиционното и
силно автентично звучене, с изразен
собствен стил, музикален почерк и
начин на пеене.

ЦВЕТА ПРЕД ПАМЕТНИКА НА СЪВЕТСКАТА АРМИЯ

На 23
февруари се
отбелязва
Денят на Съ-
ветската ар-
мия. На този
ден през 1918
г. се създава
Работниче-
ско-селската
червена ар-
мия, извест-
на по-късно
като Съвет-
ска армия.

които никога
няма да за-
бравят роля-
та на Съвет-
ската армия,
изпълняваща
патриотич-
ни и общо-
човешки
задачи при
победата
над нацист-
ка Германия
във Втора-
та световна

На този ден към Съ- война. Венци и цветя пред
ветската армия глави на паметника на Съветската
признателност свеждат армия в София поднесо-
всички признателни хора ха Красимир. Премянов
по света, защото тази ар- – председател на СТДБ,
мия спаси човешкия род Краснодар Беломорски
от фашистката опасност. – зам. председател на
Годишнината на Съвет- Централното ръководство
ска армия се отбелязва на Съюза, представители
с дълбока признателност на политически партии и
от мнозинството българи, признателни граждани.

ВЕЛИЧКО МИЛУШЕВ НА 90 ГОДИНИ

ДЕНИЦА МИЛУШЕВА

Преди седмица
Величко Димитров
Милушев навърши 90
годишна възраст. Ро-
ден е на 13 февруари
1931 г. в с. Желези-
но, Ивайловградско.
Родното му място се
намира на десетина
километра югоизточ-
но от тракийския ме-
мориал Илиева нива,
където през есента на
1913 г. по най-жесток
начин са избити над
200 деца, тракийски
бежанци от Беломор-
ска Тракия. Доайенът
на тракийската ор-
ганизация в Айтос,

дядо Величко всяка година в Деня на детето – 2 юни
участва в поклонението на Илиева нива. В младежките
си години той взема активно участие в състезанията
по дълго бягане, организирани от физкултурно друже-
ство „Урожай“ в с. Железино и винаги е печелил първо
място на три хиляди метра. Служи като механик-водач
в Софийско танково поделение. По-късно се преселва
да живее в Айтос и 21 години е на свръхсрочна служба
в танковата бригада в града. Величко Милушев е май-
стор на домашното вино и природозащитник. Преди 5
години намира пред дома си рядък вид прелетна пти-
ца „бик“. Отнася ранена птица в зоопарк Айтос, след
това лично предава птицата във ветеринарен център в
Стара Загора, където я лекуват и пускат на свобода.
Спортът, артистичните и танцови способности на дядо
са в основата на неговото дълголетие. Дядо Величко
има двама сина. Радва се на трима внука и един пра-
внук. Пожелаваме му здраве, дълголетие и спокойни
старини. Да постигне и надмине годините на своя дя-
до-столетник Петър Ошавков.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96

Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталоген
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: д-р Ваня ИВАНОВА чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ,
Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА

СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STSABGSF

Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044;
Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03;
Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

КОГАТО ПЕЕХМЕ РОДОПСКИТЕ ПЕСНИ, ЯПОНЦИТЕ ПЛАЧЕХА

Казва солистката на „Мистерията на българските гласове“ София Янева

ДИМИТЪР СОТИРОВ

„Снощи си срещнах либето“ я знам от баба Дафина от моето родно село, Устина, в полите на Родопите. Повечето ми записани солови песни са от там.

София Янева е родена в Пловдив и е изявен представител на Тракийската фолклорна област. Възпитаник е на Музикалното училище по фолклор в Широка лъка със специалност народно пеене. След спечелен конкурс, от 1989 г. работи в „Ансамбъл Тракия“ като артист-хорист в продължение на 5 години, а през 1994 г., също с конкурс, е приета в хора „Мистерията на българските гласове“. От 1996 г. заедно с Гергана Димитрова,

Приеха ме втора, което тогава не ме зарадва особено. Занимавах се сериозно с изобразително изкуство и мислех да продължа в тази посока. Но след първата година в музикалното преоткрих за себе си фолклора и той се превърна в голямата ми любов. От днешна гледна точка не мисля, че с рисуване бих имала такъв успех.

Станах една от изявените солистки в Музикалното училище, обикаляхме по турнета, имаме много концерти. Дойдоха, прослушаха ни от ансамбъл „Тракия“ и въпреки разпределението, имаме конкурс в няколко тура. Спечелих го и ме назначиха там. Имаше хорови концерти. Много голямо щастие за нас беше, че диригентът и

■ С квартет „Ева“

■ С колежки от Мистерията на българските гласове

Евелина Спасова и Даниела Стоичкова е член на „Ева квартет“. С него изнасят концерти и турнета на всички континенти, имат и три самостоятелни албума. От 2018 г. е диригент на женския народен хор „Чемерика“.

Майката на София Янева, която е завършила оперно пеене в АМТИИ – Пловдив, е педагогът, който подготвя дъщеря си за Музикалното училище – по народно пеене, соффеж, пиано, акордеон. София има характерните за времето занимания на любител на музиката.

„Пяла съм в група за политически песни, свирила съм във фанфарен оркестър. Майка ми беше моята учителка по музика до 8-ми клас, така че няхах особен избор.

ръководител на ансамбъла Стефан Мутафчиев беше хоров ръководител и благодарение на него обикаляхме Европа. Нямахме месец без турне. Пяхме и в прочутата парижка зала „Олимпия“. После интересът към тези хорови участия секна. Разбрах за конкурса в „Мистерията“ и реших да се явя. Бяха три тура – в края на лятото се разбра кои сме приетите солистки. Оказах се сред щастливките, а след месец трябваше да заминем на турне в Америка. Диригентката ни даде списък с песни, дискове, партитури. Така се подготвихме и тръгнахме за САЩ. Най-силно ме впечатлиха огромните мащаби на тази страна, лъскавите небостъргачи, различният начин на живот. Там имаше голям успех.

После бяхме на няколко турнета в Бразилия. Един от концертите ни беше пред многобройна публика на самия плаж Копакабана. По-късно, в Холандия, сцената беше над водата на Северно море, доста далеч от брега – извозвах ни с лодки до подиума. Имаше много публика, бизнесмени. Всичко беше отлично организирано.

Почти няма държава в Европа, в която да не съм пяла. Силно ме впечатлиха японците, които са много обрани като емоция – не плясат, не викат, не тропат по време на изпълнението. Затова отначало ни беше притеснено, че публиката може да не ни е харесала, но ни направи впечатление, че като пеехме родопските песни, те плачеха. Едва след края на концертите започваха да ръкопляскаят силно, да тропат с крака. По-сдържани са, но са страстно в отношението си към другите хора.“

БНТ е заснела филма „Пее Со-

фия Ковачева“ (1999), посветен на нейното изкуство, има и лента за квартет „Ева“. С колежките си от квартета тя е стигала до Сингапур, Китай, Австралия, Хонг Конг. Солистката на „Мистерията на българските гласове“ има записи с Радиооркестъра на БНР. „Песента „Снощи си срещнах либето“ я знам от баба Дафина от моето родно село, Устина, Пловдивско, в полите на Родопите. Повечето ми издирени и записани солови песни са от това село.“

От известно време София търси и събира песни и за хора, който ръководи втора година – фолклорната формация „Чемерика“ към читалището на кино „Влайкова“. „Това са работещи жени, учителки и счетоводителки от цяла София, които пеят обработени хорови песни. Обичам да работя с тях, защото виждам какво желание и старание влагат в това. Останах без диригент и ме поканиха.

Нищо не им обещах в началото, защото не знаех дали ще им допадна, но се сработихме добре и резултатите не закъсняха – спечелиха награди от хорови фестивали и конкурси.“

В свободното от пеене и от други занимания време София обича да чете книги и да посещава театрални представления. „Научих детето да прави пици, спагети и яйца. Големият, който е в 9-ти клас сега, той е майсторът на спагетите. По телефона от Франция съм му давала инструкции как се прави омлет. Изгори няколко пъти яйцата, но се научи. Аз съм специалист на погачи, козунаци, тутманици.“

След „ковидната“ 2020 г., през която хорът имаше едва няколко участия – в Братислава, в Сливен и в София, изпълнителката на прекрасни тракийски песни споделя: „Много ми липсват концертите. Сърцето ми боледува без срещите с публиката.“ (в., „Нов живот“)

■ С женския хор Чемерика в Хърватска